

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

Ann Demeulenaere

tegen

Dag Allemaal

Met twee mails van 24 september en 6 oktober 2014 dient mevrouw Ann Demeulenaere een klacht in tegen Dag Allemaal. Aanleiding zijn negen artikels in Dag Allemaal van respectievelijk 24 juni 2014 onder de titel 'Maar mijn zwangerschapstest was wél positief', 22 juli 2014 onder de titel 'Ze moeten nu bewijzen dat hun liefde écht is' en 'Sandy houdt van Jezus, dode dieren én Ronald Janssen', 12 augustus 2014 onder de titel 'Beste lezer', 'Nu ben ik écht zwanger van hem' en 'Hij wil een abortus maar ik hou het kind', 19 augustus 2014 onder de titel 'Jij hebt mij verwond', 9 september 2014 onder de titel 'Ik eis een DNA-test', en 23 september 2014 onder de titel 'Hij is een egoïst die met mijn gevoelens speelde'. Hoofdredacteur Ilse Beyers antwoordt hierop met een brief van 10 februari 2015, waarop Ann Demeulenaere repliceert met een mail van 24 februari 2015.

De rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 21 april 2015. Ann Demeulenaere was hierop aanwezig, en ook journalist Guy Van Gestel van Dag Allemaal.

DE FEITEN

De artikels gaan over X, die in de zomer van 2014 in verschillende media zei zwanger te zijn van Hans Van Temsche (veroordeeld voor de moord op de tweejarige Luna Drowart en haar oppas Oulematou Niangadoui in Anwerpen in 2006). Een aantal artikels zijn interviews met X, andere gaan over haar of vermelden haar in de marge van artikels over andere personen. In een eerste interview vraagt Dag Allemaal aan X waarom ze in de media zei dat ze zwanger was van Van Temsche, terwijl dat niet het geval was. Dag Allemaal heeft het over de vroegere leugens en verzinsels van X. X heeft het over een zwangerschapstest die achteraf fout bleek te zijn. In het interview komt ook haar ex-vriend aan het woord.

Een maand later schrijft Dag Allemaal in de marge van een artikel over iemand anders, dat X volgens haar familie psychiatrisch begeleid wordt.

Nog twee weken later zegt X in een nieuw interview met Dag Allemaal opnieuw dat ze zwanger is van Van Temsche. In het interview wijst de journalist X erop dat ze een ziekelijke leugenaars wordt genoemd, en vraagt hij waarom ze in het vorige interview loog over haar zwangerschap. X zegt dat ze op die manier uitgaansdagen uit de gevangenis voor Van Temsche probeerde te bekomen. De journalist vraagt ook hoe X zich voelt nadat ze, na de heisa over haar gelogen zwangerschap, opgenomen werd in een psychiatrisch ziekenhuis. Dag Allemaal schrijft in een voorbeschuiving bij het interview dat de redactie 'bijzonder terughoudend' was toen ze door X gecontacteerd werd over een nieuwe zwangerschap, en laat het aan de lezer zelf om 'te oordelen over waarheid of waanzin'.

Een volgend artikel focust op de eis van Van Temsche dat X abortus zou plegen, terwijl X dat zelf niet wil. De journalist voegt eraan toe 'dat je bij X nooit helemaal zeker weet wat waarheid is en wat verzonnen'.

In het voorlaatste artikel zegt X dat ze een DNA test eist van Van Temsche, het laatste artikel gaat over de breuk tussen X en Van Temsche.

In de interviews spreekt X ook over haar broers en haar ouders.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Klaagster is de moeder van X. Ze dient een klacht in uit zorg voor haar zonen en haar kleindochter, de vierjarige dochter van X, uit een vorige relatie, en omdat de artikels volgens haar geen respect tonen en stigmatiserend zijn voor mensen met psychische problemen. Klaagster zegt dat X nooit zwanger is geweest van Van Temsche, en dat ze een persoonlijkheidsstoornis heeft, waardoor ze in verschillende realiteiten leeft. De stoornis leidt er ook toe dat X steeds aandacht zoekt, indien mogelijk ook van de media.

Klaagster begrijpt dat de relatie van iemand met een zware misdadiger in de gevangenis nieuwswaarde heeft, en zou zich kunnen vinden in een algemeen artikel daarover. En als Dag Allemaal dan toch een persoonlijk verhaal wil vertellen, zou de focus moeten liggen op Van Temsche, en niet op X, zegt klaagster.

Dag Allemaal wist volgens klaagster dat X psychische problemen had en kort voor het interview nog gedwongen opgenomen was geweest in een psychiatrisch ziekenhuis. Ze geeft toe dat zij zelf haar meerderjarige dochter niet kon tegenhouden om interviews te geven aan Dag Allemaal. Maar volgens klaagster moet een journalist sommige mensen tegen zichzelf beschermen, zeker wanneer hij beseft dat wat de betrokkene zegt, berust op waanideeën. Ze begrijpt niet dat Dag Allemaal bleef doorgaan met de artikelenreeks.

Volgens klaagster heeft Dag Allemaal geen rekening gehouden met de tips voor journalisten in verband met de berichtgeving over psychisch ziek zijn, die ook op de website van de Raad voor de Journalistiek staan.

Klaagster geeft toe dat Dag Allemaal haar en haar man gecontacteerd heeft voor een reactie op het verhaal over hun dochter. Ze zijn daar niet op ingegaan in de hoop dat de aandacht van de media zou overgaan. Ze wijst er ook op dat andere media gestopt zijn met hun berichtgeving, zodra ze begrepen hadden dat X psychische problemen had. Dag Allemaal bleef als enige doorgaan, zegt klaagster.

Klaagster wijst er verder op dat de ex-vriend van X, die in een van de interviews aan het woord komt, bezwaarlijk een betrouwbare bron genoemd kan worden.

Door de artikels in Dag Allemaal werden volgens klaagster ook haar zonen en andere familieleden van X meegezogen in een verhaal, waar niets van waar is. Door die aandacht werd haar zoon op zijn werk speciaal gescreend, en was haar andere zoon wekenlang voorwerp van opmerkingen en grappen, zegt klaagster. Ook haar kleindochter, de vierjarige dochter van X, ondervond volgens klaagster de gevolgen van de berichtgeving. Zij kon niet langer naar een onthaalmoeder, omdat die vreesde voor negatieve reacties van andere ouders.

Klaagster klaagt er ook over dat Dag Allemaal een foto van het meisje van Facebook publiceerde, ook al werd de foto onherkenbaar gemaakt.

Dag Allemaal vraagt zich af of klaagster voldoende persoonlijk belang heeft om een klacht in te dienen. De artikels bevatten weinig gegevens over de familieleden van X, en hun namen worden nergens genoemd. Als een werkgever de broer van X speciaal screende als gevolg van de artikels, is dat het probleem van de werkgever, maar niet van Dag Allemaal. Ook met betrekking tot haar kleindochter betwijfelt Dag Allemaal het persoonlijk belang van klaagster, aangezien X de foto van het meisje zelf ter beschikking stelde. Bovendien is de foto onherkenbaar gemaakt.

Dag Allemaal zegt te begrijpen dat mevrouw Demeulenaere zich gekwetst voelt door de artikels. Het magazine geeft aan dat het zou gestopt zijn met de artikels, als klaagster dat gevraagd had toen Dag Allemaal haar om een reactie vroeg. Maar die vraag heeft klaagster niet gesteld.

Wat de zwangerschap betreft, zegt Dag Allemaal dat er voldoende aanwijzingen waren om aan te nemen dat X wel degelijk zwanger was. De journalist stelde met eigen ogen een bollend buikje vast, en X gaf hem de afdruk van een echografie.

De journalist voert verder aan dat hij geregeld publiceerde over psychiatrie en mensen met psychische problemen, en de problematiek goed kent. Hij zegt dat hij wist dat X kort voor de interviews gedwongen opgenomen was in een psychiatrisch ziekenhuis en dat ze psychische problemen had. Maar op het moment van de interviews was er geen voogdij en waren er geen signalen dat we niet met haar zouden kunnen praten, zegt hij. De journalist geeft aan dat hij nooit de indruk had dat X in een crisis of een psychose zat op de momenten dat hij met haar sprak.

Dag Allemaal wijst ten slotte op de eigenheid van *people press* en van het magazine, dat geen analyse van feiten brengt, maar wel portretten en verhalen van mensen. Daar hoort ook het verhaal van X in thuis.

De journalist geeft ten slotte aan dat hij nog steeds een goed contact heeft met X.

BESLISSING

De Raad oordeelt dat, in het voorliggende geval, de ouders van iemand met ernstige psychische problemen voldoende persoonlijk belang hebben om een klacht in te dienen, wanneer de betrokkene met naam en toenaam optreedt of ter sprake wordt gebracht in de media.

Dag Allemaal liet X aan het woord over haar zwangerschap, waarrond op het moment van de interviews en de artikels al ernstige twijfels bestonden, terwijl de journalist wist of had kunnen weten dat X ernstige psychische problemen had en kort voordien gedwongen opgenomen was geweest in een psychiatrisch ziekenhuis. X zat op dat moment in een zeer kwetsbare positie. Dag Allemaal heeft daarmee onvoldoende rekening gehouden, en heeft het effect nog versterkt door in verschillende nummers herhaaldelijk op de situatie terug te komen en X herhaaldelijk aan het woord te laten. Een journalist kan mensen met psychische problemen uiteraard aan het woord laten of in beeld brengen, maar hij hoedt zich ervoor dat betrokkene zichzelf, met of door zijn problematiek, publiek te kijk laat zetten, wat in dit geval herhaaldelijk gebeurd is. Dat X zelf instemde met de interviews, doet niets af aan de plicht van de journalist om, *'bijzonder omzichtig om te gaan met mensen in een maatschappelijk kwetsbare situatie'*, en om zijn berichtgeving af te wegen tegen het maatschappelijk belang, zoals bepaald in artikel 23 en 24 van de code. Het maatschappelijk belang woog in dit geval niet op tegen de berichtgeving over en de interviews met X over de twijfelachtige zwangerschap, te meer omdat Dag Allemaal zelf herhaaldelijk aangaf dat de interviews mogelijk gebaseerd waren op waanideeën, verzinsels of leugens.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is gegrond.

Brussel, 18 juni 2015